

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Rapport "Naar een toekomstbestendige energiebelasting"

Datum

3 juni 2024

Notanummer

2024-0000341035

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief
2. Rapport

Aanleiding

DG Fiscale Zaken heeft in samenwerking met de Belastingdienst ambtelijk onderzoek gedaan naar een toekomstbestendige energiebelasting en bijgevoegd rapport onlangs afgerond. In het rapport worden knelpunten benoemd en daarbij oplossingsrichtingen gesuggereerd; en worden mogelijke beleidswensen geadresseerd, voorzien van een inschatting van de haalbaarheid binnen de energiebelasting.

Beslispunten

- We vragen uw akkoord op verzending van het rapport aan de TK. Indien u akkoord bent, kunt u bijgevoegde aanbiedingsbrief ondertekenen.
- We vragen uw akkoord op het openbaar maken van voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- De aanleiding van het onderzoek is de constatering dat de energiebelasting is uitgegroeid tot een complex systeem.
- De belasting begon in 1996 als eenvoudige kleinverbruikersheffing, met twee doelen: het realiseren van energiebesparing en genereren van groene belastingopbrengsten.
- Inmiddels voorziet de energiebelasting in uiteenlopende beleidswensen en kent de belasting vijf schijven, zestien teruggaveregelingen en zes bijzondere tarieven. Het aantal belastingplichtigen is gegroeid van een overzichtelijke groep naar ruim driehonderd uiteenlopende partijen.
- Ondertussen veranderen de energiemarkten in rap tempo.
- Aanpassingen in de energiebelasting zijn vaak wenselijk en soms onvermijdelijk, en dat zal zo blijven. Vereenvoudiging van het instrument is noodzakelijk om aanpassingen te kunnen blijven doen.
- In het onderzoek is op een integrale manier bekeken hoe de energiebelasting toekomstbestendig kan worden gemaakt, in plaats van ad hoc aanpassingen in onderdelen van de energiebelasting ("pleisters plakken") waar vaak sprake van is. In het onderzoek:
  - worden de energiebelasting relevante technologische en andere ontwikkelingen in en rondom de energiemarkten geschetst;
  - worden zes knelpunten behandeld die nu spelen in de energiebelasting of later kunnen opkomen;
  - worden negen mogelijke beleidswensen besproken;

07.06.24

ja

ja

Mul

- worden de vormgevingsopties voor de energiebelasting behandeld;
- worden ter illustratie drie basisvarianten uitgewerkt voor een nieuwe energiebelasting: heffing bij productie, levering en verbruik van energie;
- wordt gereflecteerd op oplossingsrichtingen voor de benoemde knelpunten en de haalbaarheid van de geïdentificeerde mogelijke beleidswensen – daarbij worden nadrukkelijk geén beleidskeuzes gemaakt, dat vergt politieke besluitvorming;
- wordt afgesloten met uitgangspunten om in acht te nemen bij het vormgeven van een toekomstbestendige energiebelasting.
- Het rapport is opgesteld door beleidsmedewerkers van DG Fiscale Zaken in nauwe samenwerking met de Belastingdienst (LMA/GO, CAP, IV, BNB/Vaktechniek, UHB, FJZ en de ketentafel Overige middelen). EZK, LNV, SZW en BZK hebben meegelezen en suggesties gedaan.
- Voor het onderzoek zijn verschillende stakeholders geïnterviewd en in de gelegenheid gesteld te reageren op een concept: Energie-Nederland, Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, Vereniging Eigen Huis, Stedin, Planbureau voor de Leefomgeving, en Gasunie/*New Energy Coalition*.
- Deloitte heeft ondersteuning geleverd tijdens een deel van het onderzoekstraject.
- Het voorstel is dit rapport aan de TK te sturen zonder beleidsreactie. U kunt in de aanbiedingsbrief het belang benadrukken van vereenvoudiging van belastingen. Door het rapport in het publieke domein te brengen, kan eenieder daar zijn voordeel mee doen en kan er in de toekomst worden verwezen naar de bevindingen.

Toelichting

- In het onderzoek zijn de volgende zes knelpunten behandeld:

Gesignaleerd knelpunt	Gesuggereerde oplossingsrichting
De energiebelasting doet een groot beroep op het doenvermogen van bepaalde energiegebruikers (m.n. als niet-professionele energieverbruikers een teruggaveverzoek moeten doen en bij blokaansluitingen).	• Beperken van het aantal bijzondere regelingen. • Substantieel verhogen van de grens van de eerste schijven of het verminderen van het aantal schijven. • Vereenvoudigen energierekening.
De informatiepositie van energieleveranciers is beperkt, terwijl zij wel risico's lopen op naheffingsaanslagen.	• Beperken van het aantal bijzondere regelingen.
De informatiepositie van de Belastingdienst is beperkt.	• Onderzoeken of renseignering van informatie van energieleveranciers of netbeheerders mogelijk is. • Beperken van het aantal bijzondere regelingen.
De mogelijkheden voor het doen van aanpassingen in de energiebelasting zijn op dit moment begrensd door de ICT bij de Belastingdienst.	• Vereenvoudigen van de energiebelasting. • Huidige <i>legacy</i> in de ICT oplossen voordat aanpassingen worden doorgevoerd.
Elektriciteit delen wordt vanuit de EU verder gefaciliteerd; als elektriciteits-	• Streven naar een vormgeving van elektriciteit delen in de energie-

delers belastingplichtig worden, doet dit een groot beroep op hun doenvermogen en leidt dat tot zeer hoge uitvoeringslasten.	belasting waarbij bijv. particulieren niet belastingplichtig worden, maar over de gedeelde elektriciteit wel belasting wordt geheven.
Zodra de salderingsregeling is afgeschaft, zal sprake zijn van "dubbele" belasting wanneer kleinverbruikers batterijen achter de aansluiten opladen, ontladen en de elektriciteit terugleveren aan het net.	• Nog geen oplossing voorhanden. • In de toekomst bezien of sprake is van een maatschappelijk knelpunt en, zo ja, of een oplossing moet worden gevonden binnen de energiebelasting of daarbuiten.

- In het onderzoek zijn de volgende mogelijke beleidswensen geadresseerd en voorzien van een inschatting van de haalbaarheid binnen de energiebelasting:

Mogelijke beleidswens	Haalbaarheid binnen de energiebelasting
Energiebesparing	Kan energiebelasting in blijven voorzien.
Verduurzamingsprikkel	Kan energiebelasting in voorzien, maar mogelijk beter vorm te geven via andere instrumenten.
Groene belastinginkomsten genereren	Kan energiebelasting in blijven voorzien.
Lastencompensatie binnen de energiebelasting	Terughoudend met nieuwe compensatie binnen belasting vanwege groot beroep op doenvermogen en mogelijk doeltreffender en doelmatiger via andere instrumenten.
Industriebeleid, mitigatie weglekrisico's en inkomensbeleid bedrijven	Kan energiebelasting in blijven voorzien, maar de verschillende bijzondere regelingen en degressieve systematiek dragen wel bij aan de complexiteit.
Koopkrachtinstrument	Gericht koopkrachtbeleid op dit moment niet mogelijk via de energiebelasting.
Inkomensbeleid huishoudens	Werken met inkomensgegevens in de energiebelasting leidt tot zeer grote toename complexiteit, onzekerheid en veel discussie, waardoor de belasting niet meer handhaafbaar is.
Flexibilisering van de vraag naar elektriciteit	Kan energiebelasting niet in voorzien.
Vereenvoudiging fiscale regelingen	Mogelijk en bovendien noodzakelijk om energiebelasting toekomstbestendig te maken.

- Tot slot wordt in het rapport gesuggereerd de volgende uitgangspunten in acht te nemen bij het vormgeven van een toekomstbestendige energiebelasting:
  - de energiebelasting is niet geschikt om elke mogelijke beleidswens te vervullen;
  - het sturen op te veel beleidswensen maakt de energiebelasting als sturingsinstrument bot;
  - technologische ontwikkelingen vergen bewuste keuzes over de energiebelasting;
  - een grote stelselwijziging is voor de energiebelasting niet gewenst en niet nodig;

- o vereenvoudiging is noodzakelijk om de energiebelasting toekomstbestendig te maken;
- o frequente wijzigingen maken de energiebelasting minder effectief en minder toekomstbestendig;
- o wijzigingen moeten zo techniekneutraal mogelijk worden geformuleerd.

Communicatie

Het rapport zal na verzending aan de TK worden gedeeld met de geïnterviewde stakeholders. In overleg met de directie Communicatie wordt nog nagedacht over het breder onder de aandacht brengen van het rapport.

Politiek/bestuurlijke context

Het rapport is op ambtelijk initiatief geschreven. In het rapport *Belastingen in maatschappelijk perspectief – Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel* is erop gewezen dat FIN met het onderzoek bezig was.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.